

## بسمه تعالی

### دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز معاونت آموزشی (مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی)

دانشکده پرستاری و مامایی

دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پرستاری

|                                     |                            |                                 |
|-------------------------------------|----------------------------|---------------------------------|
| نام درس: پرستاری و بهداشت محیط      | شماره درس: ۱۱۱۰۹۳۲۰        | تعداد و نوع واحد: یک واحد نظری  |
| پیشنیاز: -                          | رشته تحصیلی: پرستاری       | مقطع تحصیلی دانشجویان: کارشناسی |
| نیمسال تحصیلی: نیمسال اول ۱۴۰۲-۱۴۰۱ | مدت زمان ارائه درس: ۸ جلسه | محل برگزاری: -                  |
| روز تشکیل کلاس: شنبه ۱۶-۱۴          | نام مدرس: دکتر پاک‌پور     |                                 |

هدف کلی درس: این درس به منظور آشنایی دانشجویان کارشناسی پرستاری با مسائل بهداشت جامعه و عوامل موثر بر آن ارائه می‌شود تا با استفاده از دانش و آموخته‌های بهداشتی بتوانند در جهت تشخیص مشکلات بهداشتی جامعه راهکارهای ممکن را با تکیه بر فرآیند پرستاری ارائه دهند.

| اهداف جزئی و رفتاری: |                                   |                                                                                          |                     |                       |                           |                   |                                    |                         |                   |
|----------------------|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|-----------------------|---------------------------|-------------------|------------------------------------|-------------------------|-------------------|
| شماره جلسه           | اهداف میانی (رئوس مطالب)          | اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)                     | طبقه هر حیطه        | روش یاددهی* یادگیری   | مواد و وسایل آموزشی       | زمان جلسه (دقیقه) | تکالیف دانشجویان                   | نحوه ارزشیابی           | بودجه بندی سوالات |
| ۱                    | آشنایی با دانشجویان معرفی طرح درس | ۱- مفهوم بهداشت محیط را تعریف کند.<br>۲- عوامل محیطی و هدف اساسی بهداشت محیط را شرح دهد. | شناختی (دانش و درک) | سخنرانی - پرسش و پاسخ | ویدئو پروژکتور - وایت برد | ۹۰ دقیقه          | حضور در جلسات و شرکت فعال در مباحث | آزمون و تکوینی و تراکمی | ۲                 |

\* روش یاددهی - یادگیری می‌تواند شامل: سخنرانی، مباحثه‌ای - گروهی کوچک، نمایشی - حل مسئله - پرسش و پاسخ - گردش علمی، آزمایشی

|   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                        |                         |                                |          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                          |   |
|---|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-------------------------|--------------------------------|----------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                        |                         |                                |          | <p>۳-۱ راهبرد بهداشت محیط در کنترل بیماری‌ها را شرح دهد.</p> <p>۴-۱ چالش‌های عمومی و تخصصی بهداشت محیط را نام ببرد.</p> <p>۵-۱ نقش پرستار سلامت جامعه را در حفظ بهداشت محیط بیان کند.</p> <p>۱-۲ تاثیر انسان در اکولوژی محیط را بیان کند.</p> <p>۲-۲ عوامل عمده در دگرگونی محیط زیست را شرح دهد.</p> <p>۳-۲ فعالیت‌های مرتبط با سطوح پیشگیری از دگرگونی محیط زیست را نام ببرد.</p> | <p>آشنایی با دوره تکالیف معرفی کتب مرجع</p> <p>۱- مفاهیم بهداشت محیط</p> <p>۲- اکولوژی و بهداشت محیط</p> |   |
| ۲ | بهداشت آب                                                 | <p>۱- منابع آب را بیان کند.</p> <p>۲- ویژگی‌های آب سالم را شرح دهد.</p> <p>۳- راههای کاهش سختی آب را بیان کند.</p> <p>۴- مراحل پالایش آب را بیان کند.</p> <p>۵- نحوه کلر زنی آب را بشناسد.</p>                                                                                                                                                                                                                              | شناختی<br>(دانش و درک) | سخنرانی-<br>پرسش و پاسخ | ویدئو<br>پروژکتور-<br>وایت برد | ۹۰ دقیقه | حضور در جلسات و شرکت فعال در مباحث                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | آزمون و تکوینی و تراکمی                                                                                  | ۲ |
| ۳ | بهداشت فاضلاب                                             | <p>۱ سیستم های جمع آوری فاضلاب را بداند.</p> <p>۲ مراحل تصفیه فاضلاب را بیان کند.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | شناختی<br>(دانش و درک) | سخنرانی-<br>پرسش و پاسخ | ویدئو<br>پروژکتور-<br>وایت برد | ۹۰ دقیقه | حضور در جلسات و شرکت فعال در مباحث                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | آزمون و تکوینی و تراکمی                                                                                  | ۲ |
| ۴ | <p>۱- آلودگی هوا و خاک</p> <p>۲- آلودگی صوتی و پرتوها</p> | <p>۱-۱ منابع آلودگی هوا را بیان کند.</p> <p>۲-۱ راههای مبارزه با آلودگی هوا را بشناسد.</p> <p>۳-۱ اهمیت خاک در بهداشت را بیان نماید.</p> <p>۳-۱ بیماری‌های مرتبط با خاک و راههای مبارزه با آلودگی خاک را بشناسد.</p> <p>۱-۲ منابع آلودگی صوتی را بیان کند.</p> <p>۲-۲ راههای کاهش اثرات آلودگی صوتی را بیان کند.</p> <p>۳-۲ انواع پرتوها را تقسیم بندی کند.</p> <p>۴-۲ منابع تولید پرتوها را در محیط زیست و کار بشناسد.</p> | شناختی<br>(دانش و درک) | سخنرانی-<br>پرسش و پاسخ | ویدئو<br>پروژکتور-<br>وایت برد | ۹۰ دقیقه | حضور در جلسات و شرکت فعال در مباحث                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | آزمون و تکوینی و تراکمی                                                                                  | ۲ |

|   |                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                     |                      |                          |          |                                                     |                         |   |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|----------------------|--------------------------|----------|-----------------------------------------------------|-------------------------|---|
|   |                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                     |                      |                          |          | ۲-۵ سازمان های مختلف در ارتباط با پرتوها را بشناسد. |                         |   |
| ۵ | ۱- بهداشت محیط بیمارستان ها<br>۲- بهداشت زباله و مواد زاید<br>۳- بهداشت اماکن عمومی و مسکن | ۱-۱ تعریف عفونت بیمارستانی و اهمیت آن را شرح دهد.<br>۲-۱ راه های انتقال میکروارگانیسم در بیمارستان ها و عوامل مستعد کننده ابتلا را توضیح دهد.<br>۳-۱ ساختار، اهداف و وظایف کمیته های کنترل عفونت بیمارستانی را توضیح دهد.<br>۱-۲ منابع تولید زباله را بیان کند .<br>۲-۲ راههای جمع آوری زباله را توضیح دهد.<br>۳-۲ انواع روش های دفع زباله در محیط زیست را توضیح دهد.<br>۴-۲ روش جمع آوری و ازبین بردن زباله های بیمارستانی را توضیح دهد<br>۱-۳ معیارهای بهداشتی اماکن عمومی را بشناسد.<br>۲-۳ خصوصیات یک مسکن بهداشتی را بیان کند. | شناختی (دانش و درک) | سخنرانی- پرسش و پاسخ | ویدئو پروژکتور- وایت برد | ۹۰ دقیقه | حضور در جلسات و شرکت فعال در مباحث                  | آزمون و تکوینی و تراکمی | ۲ |
| ۶ | ۱- بهداشت حرفه ای<br>۲- بلایای طبیعی و اقدامات لازم در شرایط اضطراری (سیل، زلزله)          | ۱-۱ مفهوم بهداشت حرفه ای را تعریف کند.<br>۲-۱ بیماری های ناشی از شغل را توضیح دهد.<br>۳-۱ عوامل موثر بر سلامتی را در محیط کار بیان کند.<br>۴-۱ مسمومیت های ناشی از شغل را بیان کند.<br>۱-۲ اهمیت توجه به بلایای طبیعی را توضیح دهد.<br>۲-۲ انواع بلایای طبیعی را نام ببرد.<br>۳-۲ اقدامات لازم در کنترل و کاهش بلایا را شرح دهد.<br>۴-۲ اقدامات بهداشت محیط در شرایط اضطراری را تشریح کند.                                                                                                                                          | شناختی (دانش و درک) | سخنرانی- پرسش و پاسخ | ویدئو پروژکتور- وایت برد | ۹۰ دقیقه | حضور در جلسات و شرکت فعال در مباحث                  | آزمون و تکوینی و تراکمی | ۲ |
| ۷ | ۱- بهداشت تغذیه و مواد غذایی                                                               | ۱-۱ راههای پاستوریزه و استریزه کردن شیر را بیان کند.<br>۲-۱ راههای شناسایی انواع گوشت سالم را بیان کند.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | شناختی (دانش و درک) | سخنرانی- پرسش و پاسخ | ویدئو پروژکتور- وایت برد | ۹۰ دقیقه | حضور در جلسات و شرکت فعال در مباحث                  | آزمون و تکوینی و تراکمی | ۲ |

|   |                                                             |                                                                                                                                                                   |                           |                            |                                |          |                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                |   |
|---|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|----------------------------|--------------------------------|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|---|
|   |                                                             |                                                                                                                                                                   |                           |                            |                                |          | ۳-۱ راههای نگهداری مواد غذایی در طولانی مدت<br>بیان کند.<br>۳-۲ راههای انتقال بیماری از طریق بند پایان توضیح دهد.<br>۳-۲-۲ اصول مبارزه با بند پایان را بشناسد.<br>۳-۲ بیماری های منتقل از پشه و مگس را بشناسد.<br>۳-۲-۴ راههای مقابله با انتقال بیماری از طریق مگس و پشه را توضیح دهد. | ۲- ناقلین<br>فیزیکی و کنترل<br>آن (مبارزه با<br>جوندگان، بند<br>پایان و حشرات) |   |
| ۸ | ۱- مدیریت<br>خدمات بهداشتی<br>۲- پژوهش در<br>پرستاری بهداشت | ۱-۲ انواع شیوه های مدیریتی در بهداشت را بیان کند.<br>۲-۲ اهداف مدیریت خدمات بهداشتی در کشور را توضیح دهد.<br>۱-۲ اهداف پژوهش در پرستاری بهداشت جامعه را بیان کند. | شناختی<br>(دانش و<br>درک) | سخنرانی-<br>پرسش و<br>پاسخ | ویدئو<br>پروژکتور-<br>وایت برد | ۹۰ دقیقه | حضور در<br>جلسات و<br>شرکت فعال<br>در مباحث                                                                                                                                                                                                                                            | آزمون و<br>تکوینی و<br>تراکمی                                                  | ۲ |

تعداد جلسات: ۸

نحوه ارائه درس و روش تدریس: سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ

روند ارائه درس:

تکالیف (وظایف) دانشجوی:

ارائه تکالیف، حضور مرتب در جلسات و شرکت فعال مباحث، آزمون میان ترم، آزمون پایان ترم

نحوه ارزشیابی:

۱- ارائه تکالیف: ۲۰ درصد (۴ نمره)

۲- شرکت فعال مباحث ۵ درصد (۱ نمره)

آزمون پایان ترم: ۷۵ درصد (۱۵ نمره) (۸۰٪ از مطالب کلاسی و ۲۰٪ از منابع معرفی شده)

زمان و مکان ارائه درس:

روزهای شنبه ساعت ۱۴-۱۶

**توضیح:**

- الف- از آنجایی که از هدف اصلی این درس درک عمیق تر از مشکلات بهداشتی می باشد به منظور ترغیب تفکر نقادانه به محیط خود، از شیوه های فعال در آموزش این درس استفاده می شود از این رو حضور فعال و شرکت در بحث های گروهی و ارائه پروژه ها از اهمیت خاصی برخوردار است.
- ب- دسترسی به محتواهای مجازی دارای محدودیت زمانی می باشد.
- ج- سئوالات امتحانی به صورت ترکیبی (تستی/تشریحی) خواهد بود.
- د- دانشجویان موظف می باشند فعالیت کلاسی خود را مطابق با برنامه درسی هفتگی ارائه نمایند. به تکالیفی که خارج از بازه زمانی ارسال شود، نمره ای تعلق نخواهد گرفت.

لازم بذکر است که در صورت غیبت بیش از حد مجاز، طبق مصوبات آموزشی رفتار خواهد شد.

**منابع:**

- ۱- جی. ای پارک، ک. پارک. درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی کلیات خدمات بهداشتی. جلد سوم. ترجمه حسین شجاعی تهرانی. ویرایش هفدهم، ۱۳۸۷
- ۲- حاتمی و همکاران. کلیات جامع بهداشت عمومی. ویرایش سوم، ۱۳۹۱
- ۳- ایلدر آبادی اسحاق. درسنامه پرستاری بهداشت جامعه ۳و ۱. نشر سالمی ۱۳۹۰
- ۴- جدید میلانی مریم، سهیل فرخ و اسدی نوقابی احمدعلی. پرستاری بهداشت جامعه ۳و ۱. انتشارات اندیشه رفیع؛ ۱۳۸۶
- ۵- محمدی رخشنده. پرستاری بهداشت جامعه. نشر نی ۱۳۷۹.

**سایر منابع:**

- ۱- پریوش حلم سرشت، اسماعیل دل پیشه. پرستاری بهداشت جامعه (۳). انتشارات چهر؛ چاپ هیجدهم ۱۳۸۹
  - ۲- حلم سرشت پریوش، دل پیشه اسماعیل. اصول و مبانی بهداشت محیط. چاپ سوم. تهران: انتشارات چهر
  - ۳- مبانی بهداشت جامعه ۳-۲-۱. بهنودی زهرا. انتشارات بشری؛ ۱۳۸۷
  - ۴- صحابی فائزه، امجدی مریم. پرستاری سلامت جامعه/ فرد و خانواده/ محیط. انتشارات حیدری؛ چاپ اول ۱۳۹۵
- ۵- Lancaster, Stephen. Community & public health nursing. Mosbay, 6th ed; 2004.

موفق و سربلند باشید

دکتر پاک پور